

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud.: R. Pascari)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

DECIZIE

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Societate cu Răspundere Limitată „Florentina Construct”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aveconstruct” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Florentina Construct”, cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare,

împotriva încheierii din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de repunere în termen a apelului formulată de Societate cu Răspundere Limitată „Florentina Construct” și s-a restituit cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului,

c o n s t a ț ă :

La 28 februarie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Aveconstruct” a depus cerere de chemare în judecată Societății cu Răspundere Limitată „Florentina Construct”, cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare.

Societatea reclamantă a solicitat încasarea datoriei în mărime de 154 481, 89, penalității în sumă de 27 806 lei și dobânzii de întârziere în cuantum de 36 605 lei. La fel, s-a cerut compensarea cheltuielilor judiciare în sumă de 8567 lei, suportate în legătură cu procesul judiciar (f. d. 5).

Prin hotărârea din 18 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea înaintată de „Aveconstruct” S.R.L. a fost admisă integral (f. d. 42)

Împotriva acestui act de dispoziție, „Florentina Construct” S.R.L. a declarat apel nemotivat la 3 septembrie 2018 (f. d. 47).

La 20 septembrie 2018, „Florentina Construct” S.R.L. a depus cerere de apel motivată, prin care a cerut repunerea în termen și primirea spre examinare a acesteia, după caz, casarea hotărârii din 18 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f. d. 59).

Prin încheierea din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea de repunere în termen a apelului formulat de Societate cu Răspundere Limitată „Florentina Construct” și s-a restituit cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului (f. d. 71 – 75).

La 8 octombrie 2018, „Florentina Construct” S.R.L., reprezentată de avocatul Sergiu Balaban, a declarat recurs împotriva încheierii din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, reexaminarea și admiterea cererii de repunere în termen, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea ilegalității încheierii contestate, recurentul a informat că a luat cunoștință cu hotărârea din 18 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din încheierea nr. 193 – 194/2018 din 27 iulie 2018 a executorului judecătoresc An. Plămădeală. Mai mult, materialele cauzei nu conțin probe referitoare la înștiințarea lui despre examinarea cauzei și primirea hotărârii primei instanțe.

La acest capitol, societatea recurentă a afirmat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că ea nu a fost citată în mod legal în fața primelor proceduri judiciare, iar întârzierea depunerii unui apel cu câteva luni este compatibilă cu standardele CtEDO. Totodată, aceasta a accentuat că nu a primit scrisoare la sediul ei și nu a avut posibilitatea de a-și apăra interesele. În esență, s-a opinat că i-a fost încălcat accesul liber la justiție.

În conformitate cu articolul 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 26 septembrie 2018 și a expediat-o la participanții din proces la 27 septembrie 2018 (f. d. 76).

Astfel, recursul declarat la data de 8 octombrie 2018 este în termen.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea dedusă judecății este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs va efectua, pentru început, un control al procedurii în fața Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, privită în întregimea sa, și va ține cont de circumstanțele pertinente încălcării pretinse de recurent. În plus, vor fi evaluate acțiunile instanței ierarhic inferioare, ce vizează comunicarea actelor de procedură tuturor actorilor implicați în prezentul litigiul.

În speță, conform informației din extrasul persoanelor juridice, sediul „Florentina Construct” S.R.L. se află în mun. Chișinău, str. Petru Rareș, nr. 36/2, ap. (of.) 66 (f. d. 10). De asemenea, în septembrie 2016, reprezentantul „Florentina Construct” S.R.L. Siminoi Alexei a semnat actul de dare – primire a lucrărilor efectuate în baza contractului de antrepriză, fiind indicată aceeași stradă (f. d. 16).

La 19 ianuarie 2018, „Aveconstruct” S.R.L. a expediat în adresa sus – enunțată a „Florentina Construct” S.R.L. o somație, cu privire la restituirea datoriei. Scrisoarea a fost restituită înapoi cu indicele „Nereclamat” (f. d. 18 – 20).

În astfel de circumstanțe, „Aveconstruct” S.R.L. a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Prin urmare, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani a încercat de mai multe ori să notifice pe „Florentina Construct” S.R.L. despre inițierea și desfășurarea procesului, și anume, a expediat citații la sediul societății la 28 martie 2018 și 24 aprilie 2018. Cu toate acestea, ambele înștiințări au fost returnate cu informația „Nereclamate” (f. d. 27, 35 – 36).

La 18 iunie 2018, a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani de admitere integrală a acțiunii (f. d. 42). La aceeași dată, copia dispozitivului actului judecătoresc a fost expediat participanților la sediul „Florentina Construct” S.R.L., iar, la 6 iulie 2018, plicul cu informația „nereclamat” a fost restituit înapoi (f. d. 45 – 46).

Astfel, la 19 iulie 2018, „Aveconstruct” S.R.L. a depus cerere cu privire la eliberarea titlului executoriu (f. d. 46). De altfel, în urma intentării procedurii de executare silită, „Florentina Construct” S.R.L. a avansat o cerere de apel nemotivată la 3 septembrie 2018 (f. d. 47).

Obiectul cererii de recurs se referă la încheierea din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de repunere în termen a apelului formulat de „Florentina Construct” S.R.L. și s-a restituit cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului (f. d. 71 – 75).

În motivarea soluției, instanța de apel a aplicat articolele 100 și 102 alin. (7) din Codul de procedură civilă. De fapt, aceasta a susținut că acțiunile de nereclamare a citației trimise la sediul „Florentina Construct” S.R.L. pot fi calificate ca un refuz al apelantului de a primi înștiințarea legală.

În corespundere cu articolul 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Din perspectiva acestui temei, societatea recurentă a pretins că nu a fost înștiințată în mod legal pentru examinarea cauzei în prima instanță, după caz, nu a primit efectiv dispozitivul hotărârii din 18 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În conformitate cu articolul 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În corespundere cu articolul 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Prin intermediul celor menționate, instanța de recurs constată că respingerea cererii de repunere în termen a apelului și restituirea cererii de apel reprezintă o limitare a dreptului persoanelor la un proces echitabil, sub aspectul accesului la justiție. La acest capitol, instanța trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 23 octombrie 1996, parag. 40, *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, parag. 37, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34).

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna - administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Tricard vs Franța*, 10 iulie 2001, parag. 29, *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, parag. 16, *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, parag. 41, *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, parag. 47).

Având în vedere principiile menționate, Colegiul judiciar observă că articolul 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede mai multe scenarii de notificare a actelor de procedură, cum ar fi, comunicarea lor, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În funcție de excepție de la regula generală servește articolul 102 alin. (7) din Codul de procedură civilă. Prin intermediul acestuia, înștiințările judiciare trimise la sediul persoanelor juridice și nerecepționate la expirarea termenelor de reclamare se consideră înmânate la data expirării termenului de reclamare chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal.

Totodată, importanța juridică a sediului unei persoane juridice este specificat în articolul 67 alin. (2), (3) și (4) din Codul civil, potrivit căruia, stabilirea și schimbarea sediului sunt opozabile terților din momentul înregistrării de stat, iar adresa poștală a persoanei juridice este cea de la sediu. Persoana juridică poate avea și alte adrese pentru corespondență. Așadar, toate documentele și scrisorile intrate la sediu se consideră recepționate de către persoana juridică.

În același context, articolul 6 parag. 1 din CEDO nu poate fi interpretat ca prescriind o formă specifică de notificare a documentelor judecătorești (a se vedea *Avotiņš vs Letonia (Marea Cameră)*, 23 mai 2016, parag. 119).

Astfel, deși motivul recursului formulat de „Florentina Construct” S.R.L. este legat de procedura de comunicare a hotărârii judecătorești, este relevant să se țină seama de comportamentul părților în stadiile anterioare ale procedurii, și anume, la fazele incipiente a procedurii judiciare. În acest caz, se menționează că

părțile implicate în proces au încheiat un contract de antrepriză nr. 2 în septembrie 2016 (f. d. 11 – 14). La fel, factura fiscală seria nr. JV 9500806 din 30 septembrie 2016 denotă aceleași date, în special, sediul acestei entități juridice (f. d. 15). Ulterior, aceleași date au fost incluse în cererea de apel și în cererea de recurs (f. d. 57, 81). Pe baza acestor acte, a fost inițiat procesul civil împotriva recurentului. Din această perspectivă, instanța de judecată nu poate trece cu vederea faptul că actele semnate între părți impun obligații pecuniare față de „Florentina Construct” S.R.L., iar orice aparență de eschivare de la executarea acestora ar putea înfrânge indubitabil principiul bunei – credințe.

În aceeași ordine de idei, Colegiul judiciar reiterează că hotărârea din 18 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost pronunțată în lipsa reprezentantului „Florentina Construct” S.R.L., ceea ce rezultă din procesul – verbal al ședinței judiciare din 18 iunie 2018 (f. d. 41). Pe acest segment, instanța de recurs subliniază că Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani a expediat copia actului judecătoresc pronunțat la sediul „Florentina Construct” S.R.L., în mod concret, mun. Chișinău, str. Petru Rareș, nr. 36/2, ap. (of.) 66 (f. d. 44). Recurentul nu a recepționat scrisoarea respectivă (f. d. 45 – 46).

Colegiul de control judiciar subliniază că descrierea faptelor de mai sus nu sugerează că societatea recurentă a fost informată efectiv cu privire la orice inițiativă sau hotărâre a primei instanței, totuși acestea indică o anumită lipsă de diligență din partea societății (a se vedea comparativ Gadzhikhanov și Saukov vs Rusia, 31 ianuarie 2012, parag. 22, Vyacheslav Korchagin vs Rusia, 28 august 2018, parag. 76 – 81). În realitate, conjunctura respectivă permite de a stabili faptul că societatea recurentă era conștientă de existența unei posibile proceduri intentate de „Aveconstruct” S.R.L. în vederea executării unei prestații civile, inclusiv la o etapă prejudiciară (a se vedea Vyacheslav Korchagin, ibidem, parag. 76).

Prin urmare, instanța de recurs opinează că recurentul ar fi trebuit să-și dea seamă că, în urma unor raporturi obligaționale, urma să aibă loc o executare a acestora, or, pe actul de verificare al decontărilor reciproce, nu există nicio semnătură al acestuia. În esență, o posibilă intentare a unei asemenea proceduri civile ar începe de la notificarea persoanei juridice la adresa oficial înregistrată sau inserată în contractul de antrepriză.

La același capitol, instanța de recurs constată că recurentul nu și-a schimbat sediul, întrucât aceeași adresă este indicată în cererea de recurs. Iar, de fapt, acesta a depus cerere de apel doar în urma începerii executării silite împotriva lui. În acest sens, se resping argumentele acestuia ce țin de faptul că serviciile poștale au fost deficitare și scrisorile nu au ajuns la sediul lui. Sub acest aspect, instanța de recurs învederează că serviciul poștal a fost realizat de o instituție a statului, al cărei reprezentant s-a semnat sub propria răspundere pe adevărurile de pe plicul cu hotărârea primei instanței. Așadar, conform punctului 104 din Hotărârea Guvernului nr.1 457 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea Regulilor privind prestarea serviciilor poștale, înainte de înapoiere, oficiul de destinație trebuie să indice pe trimitere cauza nedistribuirii: „Necunoscut” („Inconnu”), „Refuzată” („Refusé”), „Mutat” („Déménagé”), „Nereclamată” („Non réclamé”), „Adresă incompletă” („Adresse insuffisante”) sau altă cauză, să înscrie pe fața trimiterii mențiunea „Retur” („Retour”) și să aplice ștampila sa de zi pe versoul scrisorii sau

pe fața cărților poștale. De altfel, furnizorul de servicii poștale poartă răspundere materială față de utilizatorii serviciilor poștale sau poate fi sancționat contravențional pentru refuzul neîntemeiat de a furniza servicii publice în domeniul comunicațiilor poștale.

În mod corespunzător, instanța de recurs consideră că pentru demonstrarea teoriei sus – enunțate recurentul a putut cere în fața instanței de apel audierea în calitate de martor a persoanei responsabile de scrisoare. Or cererea de repunere în termen a fost examinată în ședință judiciară publică și contradictorie, cu participarea reprezentantului „Florentina Construct” S.R.L. Conjunctura data nu a fost combătută de recurent și nici nu au fost prezentate alte dovezi, care ar putea elucida pretensele încălcări intenționate ale reprezentanților oficiului poștal. De fapt, această obligație legală derivă din sensul clar al articolului 116 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Din această perspectivă, Colegiul de control judiciar califică alegația reprezentantului recurentului ca fiind declarativă, fără suport probant. Astfel, cele indicate de el au fost făcute „*pro causa*”, în scopul motivării omiterii termenului de prescripție. În acest sens, considerația instanței de apel de a încadra acțiunile „Florentina Construct” S.R.L. în sintagma „refuz de primire a înștiințării” nu pare a fi arbitrară sau vădit nerezonabilă.

Referitor la atitudinea primei instanței și instanței de apel, Colegiul judiciar notează că ambele autorități judecătorești au respectat legislația procedurală prin trimiterea notificărilor la sediul „Florentina Construct” S.R.L. Instanțele ierarhic inferioare au avut grijă să expedieze pe adresa indicată în materialele cauzei, care, pe parcursul procedurilor judiciare, s-a confirmat în deplin. În opinia instanței de recurs, acestea au manifestat o diligență suficientă pentru a permite recurentului, care trebuia să cunoască normele aplicabile privind notificările referitoare la persoanele juridice, să ridice trimiterile poștale la adresa lui.

Suplimentar la cele expuse, pe baza dovezilor din dosar, instanța de recurs subliniază că instanța de apel a motivat explicit decizia sa, iar lipsa unor acțiuni concrete de a primi înștiințări judiciare, inclusiv eschivarea de la recepționarea acestora, demonstrează că recurentul nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a afla motivele admiterii acțiunii lui (a se vedea cauză similară *Karakutsya vs Ucraina*, 16 februarie 2017, parag. 60 – 61). Instanța de judecată este de părere că nerespectarea termenului de avansare a unui apel a fost cauzat în întregime de comportamentul recurentului și a reprezentantului lui, fiind încălcate obligațiile procedurale din articolul 56 alin. (3) și articolul 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Având în vedere scopul asigurării bunei administrări a justiției și securității juridice, inclusiv protecția drepturilor și intereselor celorlalți participanți la proces, instanța de recurs opinează că încheierea din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu este afectată de un formalism excesiv. Prin urmare, soluția instanței de apel este una proporțională cu scopul limitării procedurale și nu se putea afirma că termenul de prescripție prevăzut de lege sau modul în care acesta a fost aplicat a subminat însăși esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Pe cale de consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge

recursul declarat de „Florentina Construct” S.R.L. și de a menține încheierea sus – citată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Societate cu Răspundere Limitată „Florentina Construct”.

Se menține încheierea din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aveconstruct” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Florentina Construct”, cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Victor Burduh